

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5822200084
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5822200084.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členiek senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Táne Rapčanovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Y. M., nar. XX.XX.XXXX, K. M., nar. XX.XX.XXXX a C. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, maloleté deti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Námestove, deti rodičov - matka: H. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX/XX, P., právne zastúpená: JUDr. Ľubomír Kuboš, advokát so sídlom L. XX, V., a otec: S. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, R. X. Y., právne zastúpený: JUDr. Tomáš Tauber, advokát so sídlom R. M. XXXX/X, R. X. Y., v konaní o návrhoch matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a na udelenie súhlasu o povolenie zmeny priezviska maloletého C. Y. a o návrhu otca na udelenie súhlasu o povolenie zmeny priezviska maloletej Y. a maloletého K. M., na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 3P/1/2022-254 z 23. júna 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch II., III. a IV. m e n í tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. Y. sumou 140,- eur mesačne, mal. K. sumou 130,- eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí počnúc dňom 07.01.2022.

Otec je povinný prispievať na výživu mal. C. sumou 100,- eur mesačne od 07.01.2022 do 31.08.2022 a sumou 130,- eur mesačne od 01.09. 2022, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletého.

Zameškané výživné na mal. Y. za obdobie od 07.01. 2022 do 23.07.2022 v sume 282,25 eur povoľuje otcovi zaplatiť v splátkach po 56,45 eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku; pričom omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého dlhu.

Zameškané výživné na mal. K. za obdobie od 07.01. 2022 do 23.07.2022 v sume 214,18 eur povoľuje otcovi zaplatiť v splátkach po 56,45 eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku; pričom omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého dlhu.

Zameškané výživné na mal. C. za obdobie od 07.01. 2022 do 23.07. 2022 v sume 10,- eur je otec povinný zaplatiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného z a m i e t a.

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch V. a VI. p o t v r d z u j e.

Rozsudku okresného súdu vo výrokoch I., VII. a VIII. s a n e d o t ý k a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd maloleté deti Y., K. a C. zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že maloleté deti budú zastupovať a spravovať ich majetok obaja rodičia (výrok I.). Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu mal. Y. sumou 170,- eur mesačne, mal. K. sumou 140,- eur mesačne a mal. C. sumou 130,- eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí, počnúc dňom 14.07.2021 (výrok II.). Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného, pokiaľ táto žiadala výživné na maloletú Y. v sume 190,- eur mesačne, maloletého K. v sume 170,- eur mesačne a maloletého C. v sume 160,- eur mesačne, zamietol (výrok III.). Zameškané výživné za obdobie od 14.07.2021 do dňa vyhlásenia rozsudku, ktoré vzniklo otcovi v celkovej výške 1.588,56 eur okresný súd otcovi umožnil splácať v splátkach po 130,- eur mesačne s tým, že v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky zameškaného výživného sa stane splatným celý dlh zameškaného výživného (výrok IV.). Súd udelil matke súhlas na podanie žiadosti príslušnému správne orgánu na zmenu priezviska maloletého dieťaťa C. Y. z priezviska „Y.“ na priezvisko „M.“ (výrok V.). Návrh otca na zmenu priezviska maloletej Y. a maloletého K. zamietol (výrok VI.). Výrokmi VII. a VIII. upravil styk otca s maloletými deťmi počas letných prázdnin, vianočných sviatkov a jarných prázdnin. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IX.). Okresný súd vec právne posudzoval podľa ust. § 28 ods. 2, § 35, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1,2,4,5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 a § 77 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“) a podľa § 4 ods. 2, § 6 ods. 1, § 8 a § 11 ods. 3 písm. a/ zák. č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku (ďalej len „zákon o mene a priezvisku“). Na základe vykonaného dokazovania zistil, že rodičia maloletých detí neboli manželmi a v čase rozhodovania už nežili v spoločnej domácnosti. Maloleté deti žijú spolu s matkou v dome starých rodičov a od roku 2018, kedy otec odišiel zo spoločnej domácnosti, sú v celodennej starostlivosti matky, vo výkone ktorej nezistil žiadne nedostatky. Okresný súd tak dospel k záveru, že je v záujme maloletých detí, aby boli zverené matke, pričom aj samotný otec s takýmto zverením súhlasil. Pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti okresný súd rozpočítal výdavky týkajúce sa maloletých detí tak ako boli uvádzané matkou na maloletú Y. v sume 118,50 eur a na maloletého K. a C. v sume po 64,10 eur. K týmto výdavkom pripočítal alikvotnú časť nákladov matky súvisiacich so stravou v domácnosti, ubytovaním a internetom. Na strane otca zohľadnil nevyhnutné výdavky, ktoré vynakladá na bývanie a úhradu úverov, ktoré boli brané počas spoločného spoluzitia rodičov maloletého a prostriedky z nich získané boli použité na úhradu výdavkov v spoločnej domácnosti. Tiež prihliadal na výdavky otca na cestu do práce a na stravu. Neprihliadol na otcove výdavky za mobil vo výške 57,- eur, na splátky stavebného úveru vo výške 230,- eur mesačne, keďže v konaní mal zistené, že stavebný úver si brali rodičia maloletých detí počas ich vzťahu, avšak v prevažnej miere bol použitý na rekonštrukciu rodinného domu otcových rodičov, navyše na rekonštrukciu bytovej jednotky, v ktorej otec v súčasnosti ani nebýva, ale ktorú obýva jeho sestra s rodinou. Po odpočítaní výdavkov otca, ktoré zobral do úvahy, z jeho mesačného príjmu dospel k záveru, že mu ostáva k dispozícii suma 577,- eur, z ktorej je schopný zaplatiť mesačné výživné na tri maloleté deti spolu vo výške 440,- eur. Prihliadal na to, že o maloleté deti prevažnú časť roka sa osobne nestará a po zaplatení výživného mu naďalej zostane suma 137,- eur, ktorú môže použiť na úhradu výdavkov na stravovanie mimo práce. Okresný súd prihliadal najmä na nepravidelnosť styku otca s deťmi a fakt, že starostlivosť zabezpečuje matka, ktorá sa vo väčšej miere podieľa na úhrade výdavkov maloletých detí. Povinnosť otca platiť výživné určil od 14.07.2021, ktorý deň matka podala žiadosť na priznanie právnej pomoci na Centrum právnej pomoci, ktorú skutočnosť považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré právo na výživné priznal od skoršieho dátumu než od začatia súdneho konania, ktoré začalo podaním návrhu 07.01.2022. Pokiaľ išlo o výšku výživného vo zvyšnej časti návrh matky, vychádzajúc z príjmov otca a jeho nevyhnutných základných výdavkov, zamietol. Nedoplatok na výživnom vyčíslený za obdobie od priznania výživného, od 14.07.2021 do dňa vyhlásenia rozsudku, okresný súd povolil otcovi splácať formou splátok vo výške 130,- eur mesačne pod hrozbou straty výhody splátok v prípade neuhradenia čo i len jednej splátky riadne a včas. Pri určení výšky nedoplatku prihliadal na to, že otec platil na maloleté deti výživné po 100,- eur mesačne na každé dieťa s tým, okrem mesiaca júl 2022, kedy zaplatil 90,- eur, celkovo tak matke zaplatil sumu 3.390,- eur, ktorú súd odpočítal od sumy, ktorú mal otec na základe napadnutého rozsudku zaplatiť, t. j. od sumy 4.975,56 eur. Pri rozhodovaní o návrhoch rodičov na zmenu priezviska maloletých detí vychádzal predovšetkým z názoru maloletých detí, ktorých by sa táto zmena priezviska týkala. Z výsluchu maloletej Y. a maloletého K. zistil, že títo so zmenou priezviska z M. na Y. nesúhlasia. Keďže sa jednalo o deti vo veku 11 a 8 rokov, okresný súd konštatoval, že tieto sú spôsobilé prejavíť svoj názor na danú záležitosť, a preto naň pri svojom rozhodnutí prihliadal. Pokiaľ sa týkalo výpovede maloletého

C., okresný súd prihliadal na to, že ide o dieťa vo veku 6 rokov, ktoré sa mu javilo ako pomerne živé a na svoj vek dostatočne duševne nevypelá, aby plne pochopilo význam konania, čo vyplývalo aj z jeho celkového prejavu v rámci výsluchu pred okresným súdom, ktorý bol vykonaný na pojednávaní 23.06.2022. Na základe takto vykonaného dokazovania okresný súd ustálil, že je dôvod pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého C. z „Y.“ na „M.“. Zdôraznil, že maloleté deti žijú s matkou, pričom C. má rozdielne priezvisko než matka a ostatní najbližší členovia rodiny, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti. Aktuálne je C. vo veku, v ktorom si rozdiely v priezvisku neuvedomuje tak dôsledne ako starší súrodenci. V neskoršom veku, či nástupom do školy by však tieto problémy mohli nastať, mohli by v ňom vyvolať obavy, či rodič, s ktorým nemá rovnaké priezvisko ako jeho súrodenci, o neho stojí. Zjednotenie priezviska maloletého C. s priezviskom jeho starších súrodencov okresný súd vyhodnotil ako skutočnosť v záujme maloletého C.. Rešpektujúc názor maloletej Y. a K., ktorí zmenu priezviska vyslovene odmietli, návrh otca na zmenu ich priezvisk z „M.“ na „Y.“ zamietol. Okresný súd upravil styk otca s maloletými deťmi, zdôraznil, že týmto sa má zaistiť vytváranie, udržiavanie a upevňovanie citového puta detí k rodičom, aby tieto v minimálnej miere pociťovali výchovu neúplnej rodiny. S poukazom na uvedené upravil styk otca s maloletými deťmi tak, aby tieto mali možnosť s ním tráviť prázdniny a sviatky, pričom pri určení styku rešpektoval dohodu rodičov z pojednávania, ktoré sa konalo dňa 23.06.2022. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej „CMP“), keďže nemal preukázané splnenie podmienok upravených v § 55 CMP, na základe ktorých by bolo možné priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov.

2. Proti tomuto rozsudku okresného súdu do výroku, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti otca platiť výživné, o udelení súhlasu matke na zmenu priezviska maloletého C., a ktorým bol návrh otca na zmenu priezviska maloletej Y. a K. zamietnutý, podal odvolanie otec. Tvrdil, že matka voči nemu negatívne ovplyvňuje deti, účelovo ich vodí k nemu, keď sú jej na príťaž. Nepoprel, že vhodnejšie podmienky pre maloleté deti sú v domácnosti matky, uviedol, že ak by mal ešte jednu izbu, sám by sa domáhal osobnej starostlivosti o deti. Nesúhlasil s výškou výživného, ktorá mu bola súdom určená, označil ju za likvidačnú pre jeho osobu. Výdavky, ktoré uhrádza si nemôže dovoliť neplatiť, pretože by došlo k exekúcii. Uviedol, že dlhy, ktoré platí, sú spoločné tak pre neho ako aj pre matku maloletých detí. Obaja si brali úver a obaja sa zaviazali na jeho úhradu. Ak by mal aj niekto tretí z takto zobratého úveru prospech, ide o záväzok, ktorý ťaží oboch rodičov, a preto tieto výdavky sú nevyhnutné jednak na jeho strane ako aj na strane matky. Za primerané by považoval výživné určené vo výške 140,- eur pre maloletú Y. a po 130,- eur pre maloletého K. a maloletého C.. Uviedol, že zo sumy 300,- eur, ktorú doteraz titulom výživného platil, je matka schopná uhrádzať výdavky maloletých detí, ktoré uvádzala v rámci konania pred súdom. Poukázal na to, že judikatúra súdov pri určení výšky výživného vychádza z toho, že výživné by malo predstavovať 20 až 30 % čistého príjmu povinného rodiča, čo v súdnej veci nebolo dodržané. Ďalej namietal, že okresný súd mu uložil povinnosť platiť výživné od 14.07.2021. Pokiaľ matka chcela výživné vo vyššom rozsahu ako jej priebežne platil, mala svoj návrh podať skôr. Moment podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci by nemal byť termínom, odkedy si možno nárokovať vyššie výživné. Mal za to, že v danej veci neboli splnené dôvody hodné osobitného zreteľa pre skoršie určenie jeho povinnosti platiť výživné než od podania návrhu na určenie výživného na súd. Ďalej nesúhlasil s rozsudkom okresného súdu vo výrokoch, ktorým udelil súhlas na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého C. a ktorým zamietol jeho návrh na udelenie súhlasu na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletej Y. a maloletého K.. Namietal, že priezvisko „Y.“ nie je hanlivé a podľa informácií, s ktorými disponuje, má vyššiu vážnosť ako priezvisko „M.“ v obci, kde maloletý C. s matkou býva. Uviedol, že o maloleté deti sa zaujíma, snaží sa s nimi často komunikovať, zo strany detí je táto komunikácia realizovaná tak, aby o nej matka nevedela, lebo matka deťom kontakt s jeho osobou zakazuje. Navrhol, aby bolo matke uložené súdom výchovné opatrenie tak, aby svoje negatívne správanie odstránila a umožnila mu plnohodnotný vzťah s deťmi. Nesúhlasil s tým, že súd vykreslil maloletého C. ako nerozumného. Práve naopak, tento je na svoj vek až veľmi rozumný, nakoľko ako jediný vie odolať tlaku matky, aby mal s ním čo najmenší kontakt. Nie je pravdou, že by maloletému C. meno Y. vadilo. Je to výsledok vplyvu matky, ktorá deti strašila tým, že ak budú Y. tak sa im v škole budú vysmievať a pod. Otec súhlasil s tým, že deti by mali mať rovnaké priezviská, preto navrhli, aby tieto priezviská mali po ňom a nie po matke.

3. Matka sa k odvolaniu otca vyjadrila písomným podaním z 13.09.2022. Uviedla, že rozsudok okresného súdu o výživnom považuje za správny. Poprela, že by výživné používala na úhradu výdavkov na svoju osobu. Náklady s nástupom do základnej školy maloletého C. znášala sama, otec neprejavil žiaden záujem sa na nich podieľať. Otcovi podľa jej názoru nebráni nič, aby dosahoval vyššie príjmy, môže mať viac zamestnaní. Ďalej uviedla, že otec sa venuje šermovaniu, preto jeho tvrdenia o tom, že mu

neostávajú finančné prostriedky ani vo výške životného minima nie sú pravdivé. Za nepravdivé označila tvrdenie otca, že nevlastní motorové vozidlo. Za správny označila rozsudok okresného súdu, ktorým uložil vyživovaciu povinnosť otcovi od 14.07.2022. Uviedla, že žiadosť na Centrum právnej pomoci podala práve v tento deň v situácii, ktorú pokladala za naliehavú. Moment podania už samotného návrhu na príslušný súd nevedela ovplyvniť, v jej mene konal splnomocnený právny zástupca, ktorý bol v tom čase pracovne vyťažený. Poprela pravdivosť tvrdení otca, že deti ovplyvňuje negatívne voči jeho osobe, naopak je to otec, ktorý neprejavuje záujem o komunikáciu s deťmi. Ona sa snaží deťom vysvetľovať, že aj otec je rodič a má rovnaké práva a povinnosti ako matka. Pokiaľ išlo o tvrdenia otca týkajúce sa zmeny priezvisk maloletých detí, poprela tvrdenie otca, že priezvisko M. by malo v obci, kde žije vyznievať menej vážene. Uviedla, že maloletý C. sa chce volať ako ostatní jeho súrodenci a už pri nástupe do prvej triedy sa týmto priezviskom aj predstavoval.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že otec si vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom plní, má záujem stretávať sa s deťmi, maloleté deti boli rady, keď sa stretli s otcom pred pojednávaním okresného súdu dňa 23.06.2022 na chodbe súdu. Pokiaľ išlo o názor detí v tak závažnej otázke ako je zmena priezviska, kolízny opatrovník uviedol, že najmä maloletí K. a C. nemôžu celkom pochopiť, aký dopad bude mať zmena priezviska na ich ďalší život. Priezvisko Y. nepovažuje za hanlivé, otec žije normálnym životom, pracuje a o deti sa zaujíma. Kolízny opatrovník odporučil súdu, aby neudelil súhlas na zmenu priezviska maloletých detí Y., pričom výšku výživného ponechal na rozhodnutí súdu.

5. Otec v odvolacej replike k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že v celom rozsahu zotrúva na svojom odvolaní. Za správne označil vyjadrenie kolízneho opatrovníka o vzájomnom vzťahu medzi ním a maloletými deťmi. Poukázal na to, že aj kolízny opatrovník trvá na tom, aby deti nosili jeho priezvisko. Uviedol, že nie je správne, aby sa deti volali rôzne, vytvára to pocit nesúdržnosti medzi súrodencami a zbytočné rozdiely. Za najrozumnejšie riešenie považoval, aby deti nosili meno po ňom, Y..

6. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania v celom rozsahu (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 od. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch o vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom a o zameškanom výživnom zmenil podľa § 388 CSP tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Rozsudok okresného súdu vo výroku o udelení súhlasu matke na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého C. a vo výroku, ktorým okresný súd návrh otca na zmenu priezviska maloletej Y. a maloletého K. zamietol ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Ostatné výroky rozsudku okresného súdu po preskúmaní a konštatovaní ich správnosti ponechal odvolací súd nedotknuté.

7. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a dospel k záveru, že okresný súd síce v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o určení vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom, avšak pri stanovení rozsahu tejto vyživovacej povinnosti vec nesprávne právne posúdil. Odvolací súd preskúmal námietky otca maloletých detí uvedené v odvolaní, ktoré sa týkali rozhodnutia okresného súdu o jeho vyživovacej povinnosti a dospel k záveru, že tieto sú dôvodné.

8. Odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ku ktorým súd pri určení vyživovacej povinnosti prihliada sú individuálne v každom jednotlivom prípade. Sú ovplyvnené predovšetkým vekom dieťaťa, jeho zdravotným stavom, jeho fyzickou a duševnou vyspelosťou, záujmami a pod., pričom v zásade deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Miera odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa sa mení najvýraznejšie v súvislosti s rastom dieťaťa, iná je napr. v predškolskom veku dieťaťa, iná po nástupe do základnej školy. Faktorom ovplyvňujúcim výšku výživného na strane povinného rodiča sú najmä jeho zárobkové schopnosti a možnosti, majetkové pomery, životná úroveň, počet vyživovacích povinností. U druhého rodiča (v tomto prípade matky) je potrebné prihliadnuť, že si plní vyživovaciu povinnosť aj formou osobnej starostlivosti a uspokojovaním bytových potrieb dieťaťa.

9. Okresný súd pri ustálení oprávnených potrieb maloletých detí vychádzal z výdavkov špecifikovaných matkou, pričom tieto pri nevyhnutných položkách (najmä strava v škole, drogéria, zdravotné náklady, cestovné, doučovanie, knihy a školské potreby) dosahovali u maloletej Y. mesačne sumu 118,50 eur a u maloletého K. a C. u každého sumu 64,10 eur. K týmto výdavkom pripočítal alikvotnú časť výdavkov matky súvisiacich so stravou v domácnosti, ubytovaním a internetom v domácnosti. Otec v podanom

odvolaní uvedenú špecifikáciu výdavkov na maloleté deti nerozporoval, namietal však, že výška jeho čistého mesačného príjmu zo zamestnania rušňovodiča a jeho výdavky, ktoré z tohto príjmu uhrádza, mu neumožňujú platiť výživné v rozsahu určenom okresným súdom. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že výška mesačného príjmu otca maloletých a výdavky, ktoré z tohto príjmu musí uhrádzať a na ktoré prihladal aj súd prvej inštancie, odôvodňujú povinnosť otca platiť výživné na maloleté deti v menšom rozsahu, než určil okresný súd. Odvolací súd pri určení výšky vyživovacej povinnosti otca k maloletej Y. prihladal na skutočnosť, že táto je na druhom stupni základnej školy, osobná starostlivosť matky už nie je u nej potrebná v takom rozsahu ako napr. u maloletého C., preto vyživovacia povinnosť matky k maloletej Y. nie je kompenzovaná len osobnou starostlivosťou, ale aj finančným príspevkom. Odvolací súd tak dospel k záveru, že vzhľadom na príjem otca, pri ktorom rovnako ako okresný súd nezohľadňoval výšku splátok úveru, ktorý si zobral otec s matkou maloletého v čase, keď žili v spoločnej domácnosti, na rekonštrukciu domu jeho rodičov, zodpovedá výživné v rozsahu 140,- eur.

10. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti u maloletého K. odvolací súd prihladal na skutočnosť, že ide o mladšieho súrodenca Y., výdavky na jeho osobu boli zistené v menšom rozsahu než na Y. a táto skutočnosť ovplyvnila aj výšku určenia výživného, ktoré je otec povinný platiť na jeho osobu oproti Y., keď odvolací súd dospel k záveru, že suma 130,- eur zodpovedá oprávneným potrebám maloletého tak ako to bolo konštatované súdom prvej inštancie s tým, že aj v tomto prípade je výživné zo strany matky kompenzované osobnou starostlivosťou už v menšom rozsahu než v prípade dieťaťa útleho veku.

11. Pokiaľ išlo o určenie výšky vyživovacej povinnosti na maloletého C., odvolací súd dospel k záveru, že suma 130,- eur mesačne je primeraná avšak od času, kedy C. začal navštevovať prvý ročník základnej školy, t. j. od 01.09.2022. Výšku výživného na maloletého C. v období od podania návrhu do času než začal tento byť žiakom prvého ročníka základnej školy, vzhľadom na výdavky na maloletého C. tak ako ich ustálil okresný súd, považoval za primeranú sumu 100,- eur mesačne. Odvolací súd dospel k záveru, že k zvýšeniu výdavkov na maloletého došlo v súvislosti so začiatkom návštevy školy, okrem toho v tomto prípade je osobná starostlivosť matky potrebná vo väčšom rozsahu než u starších detí, ktorá skutočnosť sa odzrkadlila pri rozhodnutí odvolacieho súdu o výške vyživovacej povinnosti otca, pretože v tomto prípade je nutné akcentovať potrebu plnenia vyživovacej povinnosti matky osobnou starostlivosťou o maloletého C..

12. Otec v odvolaní namietal určenie dátumu, od ktorého mu bola uložená povinnosť platiť výživné na maloleté deti. Túto odvolaciu námietku považoval krajský súd za opodstatnenú. Podľa § 77 ods. 1 veta tretia ZR výživné na maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, inak ho možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Súdne konanie vo veci návrhu matky na určenie výživného začalo dorúčením návrhu matky Okresnému súdu Námestovo, a to dňa 07.01.2022, od tohto dátumu bolo možné uložiť otcovi povinnosť platiť výživné na maloleté deti, ak by neexistovali dôvody hodné osobitného zreteľa pre skoršie priznanie tohto nároku. Okresný súd dôvody hodné osobitného zreteľa videl v tom, že matka dňa 14.07.2021, od dátumu ktorého rozhodol o povinnosti otca platiť výživné na maloleté deti, podala žiadosť o poskytnutie právnej pomoci Centru právnej pomoci. Rozhodnutie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci bolo vydané dňa 19.08.2021 s tým, že na zastupovanie matke bol určený advokát JUDr. Ľubomír Kuboš (uvedený v záhlaví tohto rozsudku). Podľa plnomocenstva matka tohto advokáta splnomocnila na zastupovanie jej osoby dňa 01.10.2021. Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že matka nepristúpila k podaniu návrhu na určenie vyživovacej povinnosti samostatne, ale zvolila formu právneho zastúpenia, a to prostredníctvom Centra právnej pomoci, nemožno vidieť ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý možno určiť otcovi vyživovaciu povinnosť od skoršieho dátumu než od dátumu začatia súdneho konania, t. j. doručenia návrhu matky Okresnému súdu Námestovo. Jednak rozhodnutie o priznaní právneho zastúpenia bolo vydané 19.08.2021 a matka splnomocnila právneho zástupcu až 01.10.2021. Okrem toho, matka mohla sama podať návrh s tým, že následne by do konania vstúpil právny zástupca, ktorý jej bol ustanovený. V prípade určenia výživného nejde o právne komplikovanú vec naviac, keď procesný postup súdu v prípade konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je neformálnejší a nie je nutné zachovať určitú konkrétnu formu podaného návrhu. Okrem toho je v týchto konaniach aj väčšia ingerencia súdu pri odstraňovaní nedostatkov a neúplnosti podaného návrhu. Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že neboli zistené také dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali priznanie výživného, ktoré je otec povinný platiť na maloleté deti od času pred podaním návrhu. Odvolací súd preto považoval odvolaciu námietku otca

za opodstatnenú a rozhodol o povinnosti otca platiť výživné na maloleté deti s účinnosťou od podania návrhu na súd. Vo zvyšnej časti návrh matky, ktorá sa domáhala určenia vyživovacej povinnosti od 19.08.2021 a určenia výživného na maloletú Y. vo výške 190,- eur, maloletého K. 170,- eur a maloletého C. 160,- eur, v časti, ktorá prevyšuje sumu výživného určenú odvolacím súdom, zamietol.

13. Odvolací súd zároveň rozhodol aj o povinnosti otca uhradiť matke zameškané výživné. Výšku zameškaného výživného odvolací súd ustálil za obdobie, odkedy bola otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletých detí, t. j. od 07.01.2022 do času vyhlásenia rozsudku okresného súdu, t. j. do 23.07.2022. Odvolací súd vychádzal z toho, že rozsudok okresného súdu vo výrokoch o výživnom je predbežne vykonateľný už doručením, od ktorého dátumu bol otec povinný platiť výživné vo výške, ktorá bola určená súdom prvej inštancie. Keďže odvolací súd rozsudok okresného súdu menil tak, že určil výšku výživného v nižšej sume za obdobie od rozhodnutia okresného súdu do času vydania rozhodnutia odvolacieho súdu, otcovi nevznikol nedoplatok na výživnom. Pokiaľ si vyživovaciu povinnosť v zmysle rozsudku okresného súdu riadne neplnil, predbežne vykonateľný rozsudok okresného súdu bol spôsobilým exekučným titulom a bolo možné jeho plnenie vynútiť formou výkonu rozhodnutia. Pri maloletej Y. pri výživnom v sume 140,- eur bol otec povinný zaplatiť za obdobie od 07.01.2022 do 23.07.2022 po zaokrúhlení sumu 952,90 eur. Tak ako to zistil okresný súd, otec si plnil vyživovaciu povinnosť do júna 2022 vo výške 100,- eur mesačne a v júli 2022 zaplatil výživné vo výške 90,- eur mesačne, t. j. za uvedené obdobie tak otec zaplatil výživné vo výške 670,65 eur. Zameškané výživné za toto obdobie tak predstavuje rozdiel medzi výživným, ktoré bol povinný platiť a výživným, ktoré v skutočnosti platil, čo je celkovo suma 282,25 eur, ktorú okresný súd povolil otcovi splácať formou mesačných splátok vo výške 56,45 eur, ktorá suma by mala byť pri takejto výške splátok uhradená 5 splátkami.

14. Zameškané výživné u maloletého K. za rovnaké obdobie ako u maloletej Y. odvolací súd vyčíslil pri určení výživného 130,- eur mesačne tak, že za toto obdobie bol otec povinný zaplatiť po zaokrúhlení na výživnom 884,83 eur, fakticky zaplatil rovnako ako u Y. za toto obdobie 670,65 eur, preto zameškané výživné ako rozdiel medzi sumou, ktorú mal platiť a ktorú v skutočnosti uhradil, predstavuje 214,18 eur. Aj v tomto prípade odvolací súd povolil otcovi uhradiť tento nedoplatok na výživnom formou mesačných splátok vo výške 42,84 eur. Uvedená suma by rovnako ako u Y. mala byť uhradená 5 splátkami.

15. Pri nedoplatku na výživnom u maloletého C. odvolací súd vychádzal z toho, že do času vydania rozsudku okresného súdu otec platil výživné na každé z maloletých detí, t. j. aj na maloletého C. v sume 100,- eur mesačne, s výnimkou mesiaca júl 2022, kedy uhradil sumu 90,- eur. Potom nedoplatok na výživnom za obdobie od 07.01.2022 do vydania rozsudku okresného súdu u maloletého C. predstavuje 10,- eur, zameškané výživné v tejto výške uložil otcovi zaplatiť do troch dní od právoplatnosti rozsudku krajského súdu.

16. Podľa § 76 ods.2 ZR proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné.

17. Podľa § 78 ods. 2 ZR ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

18. Vzhľadom na zmenu rozsudku okresného vo výroku o výživnom, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že Zákon o rodine zakotvuje zásadu nenávratnosti spotrebovaného výživného u maloletých detí (§ 78 ods. 2 ZR). Teda, ak otec na základe predbežnej vykonateľnosti odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu platil výživné v ním určenej výške, nemôže sa domáhať jeho vrátenia. Rovnako si takto uhradené výživné nemôže započítať ako pohľadávku na platby budúceho výživného, lebo Zákon o rodine vylučuje jednostranné započítanie pohľadávok proti pohľadávkam na výživné (§ 76 ods. 2 ZR).

19. Odvolania otca smerovalo aj voči výrokom okresného súdu o udelení súhlasu matke na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého C. Y. na priezvisko M. a o zamietnutí návrhu otca na udelenie súhlasu na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletej Y. a K. na Y.. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu (§ 387 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) a v podrobnostiach na dôvody, pre ktoré okresný súd takto rozhodol, poukazuje. Odvolací súd nespochybňuje tvrdenia otca, že priezvisko Y. nie je hanlivé. Rovnako ako otec aj odvolací súd je toho názoru, že pokiaľ ide o deti rovnakých rodičov mali by mať tieto jednotné priezvisko, či už matky

alebo otca. V súdnej veci nepochybne všetky tri maloleté deti majú rovnakých biologických rodičov. Odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na uvedenú skutočnosť by bolo vhodné, aby deti mali aj rovnaké spoločné priezvisko. Keďže podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd správne prihliadal na skutočnosť, že maloletý C. žije v spoločnej domácnosti s matkou a dvoma súrodencami, ktorí majú odlišné priezvisko ako on, je v záujme maloletého C., aby mal on zhodné priezvisko s priezviskom osôb, s ktorými žije v spoločnej domácnosti, najmä z pohľadu, aby sa nevydeľoval od ostatných súrodencov. V prejednávanej veci, vzhľadom na to, že maloleté deti sú zverené do starostlivosti matky, žijú v prostredí a v rodine, kde je priezvisko M., dospel odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že je vhodné, aby maloletý C. mal priezvisko M.. Na záver odvolací súd uvádza, že v prípade, ak by všetci súrodenci mali rovnaké priezvisko, či už Y. alebo M., neboli by tu naplnené predpoklady, bez ďalšieho, na zmenu priezviska maloletých detí, avšak skutočnosť, že ide o súrodencov rovnakých rodičov je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom na zjednotenie priezviska maloletých detí. Keďže tieto žijú a sú zverené do starostlivosti matky, má za to, že priezvisko maloletého C. by malo byť rovnaké ako priezvisko matky a jeho starších súrodencov, ktorí nesúhlasili so zmenou ich doterajšieho priezviska M. na Y., preto rozsudok okresného súdu vo výrokoch týkajúcich sa týchto výrokov ako vecne správny potvrdil.

20. Odvolací súd preskúmal aj správnosť rozsudku okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o zverení maloletých do starostlivosti matke a úprave styku otca s maloletými, a to aj napriek tomu, že tieto neboli v konkrétnostiach napadnuté odvolaním otca, pretože ako už odvolací súd uvádzal, ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti, v ktorom prípade súd rozsahom podaného odvolania nie je viazaný. Odvolací súd po preskúmaní správnosti týchto výrokov dospel k záveru, že okresný súd rozhodol vecne správne, nezistil žiadne skutočnosti, pre ktoré by bolo potrebné zasiahnuť a bližšie sa zaoberať posúdením správnosti týchto výrokov. Keďže uvedené výroky okresného súdu neboli odvolaním napadnuté a odvolací súd nezistil potrebu ich zmeny, ponechal tieto nedotknuté.

21. Keďže odvolací súd čiastočne menil výrok rozsudku okresného súdu tak bol povinný zároveň „nanovo“ rozhodnúť aj o trovách celého prvoinštančného ako i odvolacieho konania. Odvolací súd o trovách celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď nezistil splnenie zákonných podmienok a ani zo strany účastníkov neboli tvrdené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania niektorému z nich.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)